

Kovács Károly

Műtárgybecslés

AMIT A HAGYATÉKI ELJÁRÁSRÓL TUDNOD KELL

Hagyatéki ügyekkel szerencsére ritkán kell foglalkoznunk, de ezek az ügyek is életünk megkerülhetetlen részét képezik. Ezt az összefoglalót azért állítottuk össze neked, hogy egy helyen a lehető legtöbb információt megtaláld ezzel kapcsolatban.

Mi az a hagyatéki eljárás?

A hagyatéki eljárás azt a célt szolgálja, hogy a törvény által szabályozott rendben, mindenki, aki az örökségre jogosult hozzájusson az örökségéhez. Nem kell tartanod tőle a te érdekeidet is szolgálja. Az örökség után a legtöbb esetben (főleg a közeli hozzátartozóknak) nem kell illetéket fizetniük. Ennek részletes szabályairól itt olvashatsz: <https://njt.hu/jogszabaly/1990-93-00-00>

Milyen hagyatéki eljárás típusok vannak?

- 1.Rendes hagyatéki eljárás – ez hivatalból indul
- 2.Póthagyatéki eljárás – ez kérelemre indul
- 3.Megismételt hagyatéki eljárás –ez kérelemre indul

A rendes hagyatéki eljárás

A halotti anyakönyvi kivonat kiállítását követően az anyakönyvvezető hivatalból értesíti az illetékes önkormányzat jegyzőjét, hagyatéki ügyintézőjét, hogy folytassa le a hagyatéki eljárást. Ez általában az elhunyt utolsó belföldi lakóhelye szerinti Polgármesteri Hivatal.

A halott vizsgálati bizonyítványon hozzátartozóként feltüntetett személyt értesítik az eljárás megindulásáról. Általában ilyenkor értesítenek arról is, hogy a hagyatéki leltárfelvétel mikor lesz. A leltárfelvételhez célszerű előre összeírni minden értéktárgyat és a tudomásod szerinti összes öröklésben érdekelt személyt. Legyen nálad minden olyan dokumentum is, ami az örökséget képező ingóságok és ingatlanok értékét, tulajdonjogát bizonyítják. Az ügyintéző nem fog kutakodni, az általad megadott adatokból dolgozik. Régiségek, műtárgyak, vélhetőleg értékes egyéb tárgyak esetén kérd előre, független műtárgybecsüs segítségét!

A hagyatéki leltárt követően, közjegyzőhöz kerül az ügy, aki (ha mindent rendben talál) az általa megtartott hagyatéki tárgyaláson hivatalosan is átadja az örökösöknek örökségüket.

Mi az, ami a hagyaték tárgyát képezi?

- minden belföldön fekvő ingatlan,
 - Magyarországon bejegyzett cégek tulajdonjoga, tagi részesedése,
 - lajstromozott vagyontárgyak (ezek olyan ingóságok, melyeket hivatalosan nyilván kell tartani, pl. hajó, lőfegyver, védett műalkotás stb.)
 - a törvényben megállapított öröklési illetékmentes értéket (jelenleg 300 ezer forint) meghaladó értékű ingó vagyon. Fontos! Ez nem külön-külön értékhatár, hanem egyben az összes ingóság értéke!
 - utolsó fel nem vett nyugdíj
- az elhunyt nevére szereplő bankszámla, értékpapír, részvény, kincsar jegy, egyéb megtakarítás
- az elhunyt tulajdonát képező gépjármű, illetve vontatmányok (pl. utánfutó)

Milyen iratok szükségesek az ügyintézéshez?

- az elhunyt halotti anyakönyvi kivonatának másolata
- ingatlan esetén helyrajzi szám, bármely régi adás-vételi szerződésről, tulajdoni lapról egy másolat (ezen a linken ügyfélkapus bejelentkezéssel a tulajdoni lap másolatát le is töltheted: <https://kau.foldhivatal.hu/auth/login>)
- cégtulajdon esetén tagsági szerződés, illetve szövetkezetben fennálló tagi (részvényesi) részesedés esetén az alapító okirat,
- lajstromozott vagyontárgy esetén, ennek iratai (pl. engedélyek, igazolások)
- egyéb ingóságok esetén, ha azok összértéke a 300 ezer forintot meghaladja (szinte minden esetben így van), az értéket igazoló számla vagy irat (itt használhatod fel a független műtárgybecsüs által kiállított dokumentumokat)

- utolsó fel nem vett nyugdíj esetén a nyugdíjas törzsszámot tartalmazó irat, nyugdíjas szelvény
- az elhunyt nevén szereplő bankszámla esetén bankszámla kivonat, értékpapír, részvény, kincstárjegy, egyéb megtakarítás esetén az értékpapír, a részvény
- az elhunyt tulajdonát képező gépjármű, illetve vontatmányok forgalmi engedélye vagy törzskönyve
- az öröklésben érdekeltek személyes adatai

Kik számítanak az öröklésben érdekelteknek?

- a törvényes örökös (első sorban az örökhagyó gyermeke, a házastársa, egyéb rokonsági fokon, az öröklési rend szerinti rokonok)
- a végrendeleti örökös (aki csak a végrendelet miatt örökölné)
- a hagyatéki hitelező (pl. aki felé az elhunytnak meg nem fizetett tartozása van és ennek megfizetésére a hitelező igényt tart)

Mi az a hagyatéki leltár?

A hagyatéki leltár, azt a célt szolgálja, hogy minden olyan vagyontárgy, ami az örökség részét képezi, egy hivatalosan összeírt listán szerepeljen. Ez képezi a későbbiek során az örökséget, ezért neked, mint örökösnek, kiemelten fontos, hogy ez a lista pontos legyen.

Minden örökösnek jelen kell lennie a hagyatéki leltár felvételénél?

Nem, a leltárfelvételhez elég, ha a kiértécsített személy jelen van, nem kell minden örökösnek ott lennie.

Hol történik a hagyatéki leltár felvétele?

A leltár felvételére nem mindig az örökhagyó lakásában kerül sor, egyszerű esetekben ez megtörténhet bmondásra is, az önkormányzati ügyintézőnél. A törvény szabályozza, hogy milyen esetekben, hol szükséges a leltárfelvétel, de általánosságban, az alábbiakban mindig kötelező azt a helyszínen felvenni.

Minden esetben a helyszínen történik a hagyatéki leltározása, ha

- az öröklésben érdekelt kiskorú személy (a még meg nem született gyerekek is!),
- a cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképes személy érdeke veszélyeztetve van, vagy
- örökösként csak a Magyar Állam érdekelt, vagy
- a jegyző vagy a közjegyző azt indokoltnak tartja, vagy
- az öröklésben érdekelt fél ezt kérelmezi.

Az utolsó pont nagyon fontos. Ez azt jelenti, hogy amennyiben bármelyik örökös úgy ítéli meg, hogy az örökséget képező ingóságok között lehetnek értékeesebb darabok, vagy csak szeretné, ha minden vagyontárgy egyesével rögzítve lenne, kérheti ezek leltárba vételét is a helyszínen.

Mit érdemes felvenni a hagyatéki leltárba?

Azonban nem elég csak számszerűen rögzíteni a tárgyakat, ez később komoly problémákat okozhat. Gondolj bele, mennyire igazságtalanul lehet úgy elosztani pl. 10 db festményt, hogy senki sem tudja melyik mennyit ér. Muszáj helyesen beazonosítani őket, megadva a készítő művész vagy gyár nevét, a tárgy méreteit, készítésének technikáját.

Ki veszi fel a leltárt és mi alapján?

A leltárt az önkormányzati ügyintéző veszi fel, aki nem szakértője ezeknek a tárgyaknak, nem is dolga tudni ezt. Az ügyintéző az általad megadott adatokat rögzíti, nem nyomoz, nem kutat. A tárgyak értékének meghatározásáért rád bízta, ő nem becsüs. Ezek miatt sok esetben a leltárba szakszerűtlen tárgyleírással kerülnek bel a tételek (pl. 10 db festmény vagy 1 db éremgyűjtemény), így a későbbiekben már lehetetlen ezek pontos értékmeghatározása, beazonosítása.

Miért érdemes független műtárgybecsüst megbízni a hagyatéki leltározás előtt?

Az már az előzőekből is látható, hogy a leltár pontosságáért tulajdonképpen a kiértécsített örökös a felelős. Gyakori eset, hogy senki sem tudja, mennyit érhetnek az örökölt tárgyak, sőt, sokszor előfordul, hogy az értéktelennek tűnő tárgyak komoly műtárgypiaci értékkel bírnak. Ilyen tárgyak szoktak lenni például a festmények, porcelánok, bútorok, szobrok, különböző régiségek, műtárgyak. Gyakoriak a bélyeg- és érme gyűjtemények vagy akár az antik könyvek is.

Ne kockáztass! Minden esetben kérd független becsüs szakszerű felmérését, lehetőleg a leltár felvétele előtt!

Ha ez elmaradt volna, a hagyatéki tárgyalás lezárásáig ezt még pótolhatod. Ennek meglétével elkerülheted a későbbi vitákat, minden egyes érdekelt fél számára egyértelműek lesznek a tárgyak értékei.

Hol találok független műtárgybecsüst?

Független műtárgybecsüst itt is találsz: www.mutargybecsles.hu Az oldalon részletesebben olvashatsz ennek menetéről, költségeiről. (Ne ijedj meg, sokkal egyszerűbb és olcsóbb, mint gondolnád.)

Mi történik a hagyatéki leltár felvétele után?

A leltározás befejezését követően a leltár és a szükséges iratok megküldésre kerülnek az illetékes közjegyzőnek, hogy a hagyatéki tárgyalást lefolytassa.

Mi az a hagyatéki tárgyalás?

A hagyatéki tárgyalás a közjegyző előtt lefolytatott tárgyalási forma, amely során átadásra kerül az elhunyt hagyatéka. Ne ijedj meg, ez nem egy bírósági tárgyalás. A neve ijesztőbbben hangzik, mint amilyen valójában. Itt csak annyi történik, hogy egy irodában összegyűlnek az örökösök a közjegyzővel, aki ismerteti az örökséggel kapcsolatos tudnivalókat. Segít megegyezni mindenben és ügyel rá, hogy minden törvényesen történjen.

Nem minden esetben kell tárgyalás ahhoz, hogy a közjegyző határozni tudjon az örökléssel kapcsolatban. Vannak azonban olyan esetek, amikor a tárgyalás kötelező.

Mikor kell megtartani a hagyatéki tárgyalást?

Minden esetben hagyatéki tárgyalást kell tartani, ha

- az örökhagyó után végrendelet maradt,
- ha az örökösök előzetes megállapodása az örökség elosztásáról jogszerűtlennek tűnik vagy nem megállapítható a rendelkezésre álló adatokból, hogy az jogszerű (pl. kiskorú gyermek is részese a megállapodásnak, de valószínűleg a hátrányára)
- az örökösök nem tudtak megállapodni az örökség elosztásában és a közjegyző vitásnak látja a helyzetet
- a tárgyalás tartását valamelyik öröklésben érdekelt fél kéri.

Mi történik, a hagyatéki tárgyaláson?

Abban az ideális esetben, amikor nincs vita és más nem jelentett be hagyatékra igényt csak egy örökös, akkor a közjegyző teljes hatállyal fogja átadni a hagyatékot. Ha mindenben megegyeznek az örökösök a hagyatéki tárgyalás alkalmával le is zárulhat a hagyatéki eljárás.

Mi történik, ha vita alakul ki a hagyatéki tárgyaláson?

Ha vita alakul ki az örökösök között, akkor ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzést fog hozni a közjegyző. A vitát nem ő fogja feloldani, az a bíróság dolga lesz. Ilyenkor még nem kerül a vagyon senki tulajdonába, csak ideiglenesen kerül birtokba adásra. Ez azt jelenti, hogy a vita lezárásáig például lehet használni az átadott autót, de vigyázni kell rá, mert az eljárás végén lehet, hogy más fogja örökölni és neki az eredeti (átvett) állapotban kell majd odaadni.

Mit lehet tenni, ha a hagyatéki tárgyalásig kétségek merülnek fel a hagyatékkal kapcsolatban?

Ha a hagyatéki tárgyalásig nem sikerült minden hagyatékot felkutatni vagy az értékét megállapítani, akkor felfüggeszthető az eljárás, amelyet a közjegyzőnél kell kérvényezni. Ez vitás esetekben szokott előfordulni, amikor az örökösöknek időre van szükségük, hogy például az értékbecslések elkészüljenek.

Mit csináljak, ha a hagyatéki tárgyaláson nem tudok dönteni valamiről?

Ha a tárgyaláson olyan kérdések merülnek fel, amelyekben úgy érzed, hogy nem tudsz dönteni azonnal (pl. ügyvéddel szeretnél beszélni), kérheted a tárgyalás elhalasztását is. Ekkor a közjegyző egy új tárgyalási napot fog kijelölni.

Mi lesz azokkal a kiadásokkal, amiket a hagyatékkal kapcsolatban én fizettem?

Ha olyan költségeid merültek fel a hagyatéki eljárás során, ami más örökösöket is érintenie kellett volna (ilyen lehet például az értékbecslés költsége vagy az autóra befizetett biztosítás díja), a tárgyaláson kérheted, hogy ezt vegyék figyelembe az örökség terhére és jelezd azt is, hogy ennek megtérítésére igényt tartasz! Gyűjts ezért minden olyan kiadásról számlát, amit szeretnél, ha figyelembe vennének a hagyatéki tárgyalás során. A számlán egyértelműen szerepeljen, hogy az elhunyt örökségével kapcsolatos a kiadás.

Mit csináljak, ha nem kérem az örökséget?

A hagyatékot vissza is lehet utasítani, nem kötelező örökölni. Ezt is a hagyatéki tárgyaláson jelezheted. Ezzel vigyázz, mert egy póthagyatéki eljárásban ebből hátrányod is származhat! Részletesebben a póthagyatéki eljárásnál olvashatsz erről.

Hogyan zárul a hagyatéki tárgyalás?

Ha a közjegyző úgy ítéli meg, hogy minden fél elégedett és törvényesen a hagyaték átadható, a hagyatéki tárgyalást lezárja, és a hagyatékot átadja. Ezek után már a hagyaték az örökösök végleges tulajdonába kerülnek.

A hagyatéki eljárásért eljárási díjat kell fizetni. A díjak a közjegyzői díjszabásról szóló rendeletben vannak meghatározva. Erről részletesen itt olvashatsz: <https://njt.hu/jogszabaly/2018-22-20-06>

A póthagyatéki eljárás

Mi az a póthagyatéki eljárás?

Olyan esetben, amikor valamilyen vagyontárgy kimaradt a hagyatékátadásból, mert arra utólag derült csak fény (pl. pakolás közben előkerült egy takarékbetétkönyv, vagy egy ezüst evőeszköz készletről kiderül, hogy nem került felvételre a hagyatéki leltárba), póthagyatéki eljárást kell kezdeményezni az illetékes jegyzőnél.

Muszáj bejelentennem, ha a hagyatéki leltárban nem szereplő vagyontárgyra bukkanak utólag?

Ez törvényi kötelezettséged, ha nem szerepelt a rád eső hagyatékban, nem tarthatod meg egyedül. A többi örököst ugyanúgy megilletik ezek a tárgyak, mint téged.

Mire jó a póthagyatéki eljárás?

A póthagyatéki eljárás célja ugyanaz, mint az alap hagyatéki eljárásé. A különbség, hogy a póthagyatéki eljárás nyilvánvalóan csak az újonnan előkerült vagyontárgyra vonatkozik. Az eljárás menete megegyezik a rendes hagyatéki eljárással. A jegyző ugyanúgy leltárt vesz fel és a közjegyző elé kerül az ügy. A közjegyző póthagyatéki tárgyalás útján adja át az újonnan felmerülő hagyatéket.

Mire kell figyelni a póthagyatéki tárgyaláson?

Fontos tudni, hogy a póthagyatéki tárgyaláson nem érvényesek az előző tárgyaláson kötött megállapodások, itt újra meg kell állapodni, hogy ki milyen arányban öröklí az újonnan felmerült vagyontárgyat.

Egy kivétel van, ha valaki az előző rendes hagyatéki tárgyaláson lemondott az örökségről, akkor erre a póthagyatéki tárgyaláson már nem tarthat igényt. Ezért nagyon meggondolandó az, hogy élsz-e a lemondás jogával az örökséged esetében.

A megismételt hagyatéki eljárás

Mi az a megismételt hagyatéki eljárás?

Bizonyos esetekben sor kerülhet a már lezárt hagyatéki eljárás megismétlésére is. A hagyatéki eljárás megismétlése nem egy póthagyatéki eljárás, mert teljesen más okból történhet.

Milyen okból kerülhet sor egy megismételt hagyatéki eljárásra?

Az egyik legfontosabb oka az lehet, ha olyan tény (a tény egy körülmény, nem vagyontárgy!) merül fel, ami befolyással lehet az örökösök számára, vagy az örökség elosztásának arányaira. Ilyen tény lehet például egy eddig nem ismert végrendelet, ami megnevez eddig nem ismert örökösöket is.

Kiemelten fontos, hogy nem egy újabb vagyontárgy került elő, mert arra a póthagyatéki eljárást kell kezdeményezni!

Ki kezdeményezheti a megismételt hagyatéki eljárást?

Bárki, aki az öröklésben érdekelt. A fenti esetben például a végrendeletben megnevezett személy is, aki eddig nem vett részt az eljárásban.

Meddig lehet kezdeményezni a megismételt hagyatéki eljárást?

A hagyatéki tárgyalás lezárását követő egy éven belül kérheted a közjegyzőnél a felmerülő tényre hivatkozva. A megismételt eljárásra csak abban az esetben kerül sor, ha az új tény valóban befolyással lehet az örökség elosztására. Az egy év letelte után már csak bírósági eljárásban lehet megváltoztatni az örökség mértékét.

Végszó

Reméljük, hogy ezzel az összeállítással meg tudtuk válaszolni a legtöbb felmerülő kérdéseteket. Az esetek nagy részében a hagyatéki eljárás nem bonyolult, ha kellően felkészülsz rá és a fentieket figyelembe veszed.

Lehetnek azonban olyan komplikációk is, amikor úgy érzed, nem úgy alakulnak a dolgok, ahogyan az szerinted igazságos lenne. Ilyen esetben mindig kérd ügyvéd segítségét, mert az öröklési törvény bonyolult, helyes értelmezésében ő fog tudni neked segíteni. Ő lehet az, aki képviselni tudja az érdekeidet.